

რეზიუმე

* * * * *

ამგვარად, სტატიაში „ბიზნესის ახალი წარმონაქმნები საქართველოს პირობებში“ განხილულია ბიზნესის ახალი წარმონაქმნები თავისი განსაზღვრული ფორმებით და სადაც, მთავარი აქცენტი აღებულია ბიზნეს-ინკუბატორების განვითარებაზე საქართველოში. კერძოდ, დასაბუთებულია: რიგი ამოცანების გადაწყვეტა დაკავშირებული ბიზნესის ახალი ფორმების გენერაციასთან; ბიზნესის ახალი ფორმებთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის განვითარებასთან; ახალი სამუშაო ადგილების შექმნასთან; ინვესტიციების მოზიდვის სტიმულირებასთან; ეკონომიკის დივერსიფიკაციასთან; ბიზნეს გარემოს ფსიქოლოგიური კლიმატის გაუმჯობესებასთან; შიდა და საგარეო ბაზრებზე ბიზნეს კონკურენტუნარიანობის ამაღლებასთან; მცირე ბიზნესების ახალი ტექნოლოგიებით აღჭურვასთან; დამწყები ბიზნესმენებისათვის საჭირო ცოდნის გადაცემასთან; ქვეყნის განვითარების დონეების გამოთანაბრებასთან და სხვ.

Summary

New Business Formations in Georgian Reality

Marina Diasamidze - Doctorate Student

The article “New Business Formations in Georgian Reality” refers to the new business initiatives and to certain forms of them; the main focus of the article falls upon development of business incubators in Georgia. In particular, the article justifies that there is an interlink between solution of various objectives and generation of new forms of business, development of infrastructure associated to the new business forms, creation of new job opportunities, attraction of new investments, economic diversification, improvement of business and psychological climates, improvement of competitiveness at domestic and international markets, accessibility of new technologies to the SME's, knowledge delivery to the business start-ups, leveraging country's development and etc.

დღეს, მსოფლიოში ბიზნესის ახალი წარმონაქმნები თავისი განსაზღვრული ფორმებით, გვევლინება როგორც ეფექტიანი მექანიზმი მსოფლიო ბიზნეს პროცესების შენარჩუნებისა და შემდგომი, მისი უფრო გაძლიერებისათვის. ასეთი, ახალი წარმონაქმნების განსაზღვრული ფორმები მრავალჯერ აჩვენებენ მცირე ბიზნესის განვითარებას და შესაბამისად, ამცირებენ წარუმატებლობის რისკებს.

ბუნებრივია, ასეთ განსაზღვრულ ფორმებში მოქმედი ობიექტები აღჭურვილნი უნდა იყვნენ სამუშაო ფართით, ტექნიკა—ტექნოლოგიებით, ინფორმაციული, მარკეტინგული, ინჟინერინგული და სხვა სახის წვდომა—უზრუნველყოფით და საჭიროების შემთხვევაში საბანკო კრედიტებით. ასეთი ობიექტები თავისი საქმიანობით ხელს უწყობენ ბიზნეს აქტივობის ამაღლებას, ახალი ტექნოლოგიებისა და „ნოუ—ჰაუს“ დანერგვას, ქვეყნის საექსპორტო პოტენციალის ზრდას, რეგიონების სოციალურ—ეკონომიკური მდგომარეობის გამოთანაბრებას, ახალი სამუშაო ადგილების წარმოქმნასა და მთლიანობაში, მთელი ქვეყნის ეკონომიკის გაჯანსაღებას.

აღნიშნული საკითხი მეტად აქტუალურია გარდამავალი პერიოდის ქვეყნებისათვის და მათ შორის, საქართველოსთვის.

ზემოთ ნახსენები განსაზღვრული ფორმები, ეს არის იგივე ორგანიზაციათა ტიპები, რომლებიც განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე და ჩამოყალიბდნენ შემდეგი სახელწოდებებით: ბიზნეს—ინკუბატორები, სამრეწველო ზონები, საექსპორტო გადამამუშავების ზონები, სამეცნიერო—ტექნოლოგიური პარკები და ვირტუალური ბიზნეს—ინკუბატორები. აღნიშნული ორგანიზაციათა ტიპების განმარტება ჩამოყალიბებულია შემდეგნაირად:

ბიზნეს-ინკუბატორები — ევროკომისიის განმარტებით, ეს არის ახლად წარმოქმნილი ფორმების მჭიდრო კონცენტრაციის ადგილი, რომლის მიზანია მათთვის საერთო ინფრასტრუქტურის (კომპიუტერული მოწყობილობები, ინფორმაციულ ტექნოლოგიებში წვდომა და სხვ.) მქონე მოდელური ტიპის სათავსოების გადაცემით, მენეჯმენტური მხარდაჭერითა და დამხმარე მომსახურების გაწევით, მათი ზრდისა და გადარჩენის შანსის ამაღლება. ან, ინკუბატორები რომლებიც წარმოადგენენ (რაისი და მეტიუზი) ახლადწარმოქმნილ ბიზნესებს, რომელთა მიზანია სხვა, დამწყები ბიზნესების განვითარება;

სამრეწველო ზონები — უზრუნველყოფენ ეკონომიკის განვითარების რეგიონულ პრობლემებთან დინამიურ მიდგომას, ადგილობრივი, მუნიციპალური და რეგიონული განვითარების ორგანოების ინტერ-

ესების გათვალისწინებით;

საექსპორტო გადამუშავების ზონები — თავიანთი ფუნქციური დანიშნულებიდან გამომდინარე წარმოადგენენ, საექსპერტო და საგარეო ვაჭრობის პოტენციალის განვითარების სტიმულის მიმცემ ორგანიზაციულ ტიპს, რომლებიც უპირატესად დაკავშირებული არიან ქვეყნის საგარეო ეკონომიკურ ურთიერთობებთან. ამასთან, საქმიანი მომსახურების განვითარებით, ინფრასტრუქტურის უზრუნველყოფითა და საგადასახადო შეღავათების მიღებით, ხელს უწყობენ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას;

სამეცნიერო—ტექნოლოგიური პარკები — ეს არის ისეთი ორგანიზაციული ტიპი, რომელიც ქმნის ხელსაყრელ პირობებს ტექნოტევად საწარმოთა მოსაზიდად და სამეცნიერო—კვლევითი და საპროექტო სამუშაოების შედეგების კომერციალიზაციის ნასახალისებლად;

ვირტუალური ბიზნეს—ინკუბატორები — ეს არის ისეთი ორგანიზაციული ტიპი, რომელიც სხვადასხვა ინფორმაციული საშუალებების გამოყენებით უზრუნველყოფს მომხმარებლებს, მიმწოდებლებსა და სხვადასხვა პარტნიორებს შორის კავშირებს და რაც, ხელს უწყობს მიმდინარე პროცესების ეფექტიან წარმართვას.

საქართველოს ეკონომიკის რეალური განვითარების დღევანდელ ეტაპზე, ქვემოთმოყვანილი გარემოებების გამო, ყველაზე აქტუალურ ფორმას წარმოადგენს ბიზნეს-ინკუბატორების განვითარება. მისი არსი გაცილებით ღრმაა და სხვადასხვა ორგანიზაციების მიერ ჩამოყალიბებულია შემდეგნაირად: ამერიკის შეერთებული შტატების ბიზნეს ინკუბატორების ეროვნულ ასოციაციას მიაჩნია, რომ ბიზნეს ინკუბატორი არის ეკონომიკური განვითარების ინსტრუმენტი, მიმართული ბიზნეს კომპანიების წარმატებული თვითრეალიზაციისა და დაჩქარებული განვითარებისათვის, მათთვის კომერციული საქმიანობის მხარდამჭერი მომსახურებისა და რესურსების კომპლექსების გადაცემით; ხოლო სამეცნიერო პარკებისა და ინოვაციური ცენტრების ექსპერტთა ჯგუფი (სპაის-ის ჯგუფი) ბიზნეს-ინკუბატორებს ორ კატეგორიად, სამეცნიერო-ტექნოლოგიურ პარკებად და ინოვაციურ ცენტრებად ჰყოფს. პირველს განმარტავს, როგორც „საკუთრების ობიექტს, განლაგებულს გარკვეულ ტერიტორიაზე და განკუთვნილს სამეცნიერო, საცდელ-საკონსტრუქტორო და საწარმოო ორგანიზაციებისთვის“, ხოლო მეორეს, „ინოვაციური კომპანიებისთვის საოფისე და საკონსულტაციო მომსახურების გამწევ, ტექნოლოგიების გადამცემ და მათი ინოვაციური საქმიანობის შედეგების გამავრცელებელ ერთეულად“. კიდევ, უფრო მრავალფეროვანია ბიზნეს-ინკუბატორების განსაზღვრებები სხვადასხვა ქვეყნებში (ლატვია, აზერბაიჯანი, რუსეთი, სლოვაკეთი, ჩეხეთი, მოლდავეთი და სხვ.), სადაც, იგი მიჩნეულია ორგანიზაციად, სტრუქტურად, რომელიც ხელს უწყობს ბიზნესის განვითარებას მისი ფორმირების საწყის ეტაპზე ან გარკვეულ ტერიტორიად (მიწის ფართობი, შენობა

ნაგებობები), რომელზეც შექმნილია მცირე ბიზნეს-თა ინკუბაციის იდეებისა და პროექტების განხორციელების შესაბამისი პირობები. ვინაიდან, მსოფლიოში ბიზნეს-ინკუბატორის ნორმატიული ხასიათის ერთიანი განმარტება არ არსებობს, ბუნებრივია, სხვადასხვა ქვეყნებში საქმიანობის სპეციფიკის მიხედვით, გარკვეული განსხვავებები იარსებებს. ამიტომ, ქვეყანაში არსებული აქცენტებიდან გამომდინარე, მთავარია არსებობდეს საკანონმდებლო აქტები, რაც ხელს შეუწყობს ამ მიმდინარეობის მონესრიგებულ განვითარებას.

საქართველოში ბიზნეს-ინკუბატორების ჩამოყალიბება ჯერ კიდევ საწყის სტადიაზეა. მაგრამ, ამ მიმართულებით უკვე გადაიდგა გარკვეული ნაბიჯები. კერძოდ, საქართველოს ბიზნეს საწარმოთა მართვის და რესტრუქტურისაციის ცენტრის „SERMA“-ს ხელშეწყობით, ქ.თბილისის ქარხანა ელექტროხელსაწყოს ბაზაზე დაფუძნდა ბიზნეს-ინკუბატორი. აგრეთვე, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბაზაზე ჩამოყალიბდა გარკვეული მიმართულების ბიზნეს-ინკუბატორები და დღის წესრიგში დგას ამ წამოწყების კიდევ უფრო განვითარება. სამწუხაროდ, საქართველოში ბიზნესის ეს ახალი წარმონაქმნი საკანონმდებლო დონეზე ჯერ-ჯერობით უზრუნველყოფილი არ არის.

საქართველოში, ბიზნეს-ინკუბატორების განვითარების საერთო, გრძელვადიანი მიზანი იმაში მდგომარეობს, რომ მცირე და საშუალო ბიზნესის, განსაკუთრებით კი, საწარმოო-ინოვაციური ბიზნესის გააქტიურებით, უზრუნველყოს საქართველოს მდგრადი ეკონომიკური განვითარება. ბიზნეს ინკუბატორების კონკრეტული მიზანი დამწყებ, ახალბედა ბიზნესმენთათვის მუშაობის ხელსაყრელი გარემოს შექმნა და მათი ინფორმაციული, კონსალტინგური, ტექნოლოგიური, მატერიალურ-ფინანსური და ა.შ. მხარდაჭერაა.

საქართველოში ბიზნეს-ინკუბატორების განვითარებას ქვეყანაში შეაქვს ახალი სიახლეები და ამ მიზნებიდან გამომდინარე, შეუძლია გადანყვითოს შემდეგი ამოცანები, კერძოდ:

- შექმნას ბიზნესის ახალი საწარმოები;
- განავითაროს ბიზნესის ახალ საწარმოებთან დაკავშირებით საჭირო ინფრასტრუქტურა;
- შექმნას ახალი სამუშაო ადგილები;
- სტიმული გაუკეთოს ინვესტიციების მოზიდვას;
- მოახდინოს ეკონომიკის დივერსიფიკაცია;
- გააუმჯობესოს ბიზნეს გარემოს ფსიქოლოგიური კლიმატი;
- აამაღლოს ბიზნესის კონკურენტუნარიანობა შიდა და საგარეო ბაზრებზე;
- უზრუნველყოს მცირე ბიზნესები ახალი ტექნოლოგიებით;
- აღჭურვოს დამწყები ბიზნესმენები მენეჯმენტისა და მარკეტინგის ცოდნით;
- მოახდინოს ქვეყნის რეგიონების განვითარების დონეების გამოთანაბრება და ა.შ.

საქართველოში ბიზნეს-ინკუბატორების განვითარება უნდა ეფუძნებოდეს მსოფლიო პრაქტიკის გამოცდილებებს და აუცილებლად წინა პლანზე წამოწეული უნდა იყოს შემდეგი ფუძემდებლური პრინციპები, კერძოდ,

1. ბიზნეს-ინკუბატორების განვითარება ქვეყანაში არსებული რესურსებიდან გამომდინარე;

2. ბიზნეს-ინკუბატორის შესაქმნელად მოსა-მზადებელი სამუშაოების (ანალიზი, დაგეგმვა, კონ-ცეფციისა და ბიზნეს-გეგმის შემუშავება) ჩატარება;

3. ბიზნეს-ინკუბატორების საქმიანობის წარმართვისათვის შენობა-ნაგებობების, ტექნიკა—ტექნოლოგიების, საკომუნიკაციო საშუალებების და სხვა საშუალებებით უზრუნველყოფა;

4. ბიზნეს-ინკუბატორის მმართველი გუნდის ფორმირება;

5. მმართველი გუნდის მიერ ბიზნეს-ინკუბატო-რის მიზნების და ე.წ. კლიენტ-საწარმოების გან-საზღვრა (ინკუბატორის კლიენტი შეიძლება იყოს პირველ რიგში ის ბიზნესმენები, რომლებიც ახალ-დამწყებნი არიან, იდეები აქვთ მაგრამ, არ გააჩნიათ კონცეფცია და ბიზნეს-გეგმები და ა.შ.);

7. იმ ბიზნესმენტა დახმარება, რომელებიც გარკვეული მიზეზების გამო, მცირე დატვირთვით ფუნქციონირებენ.

8. საინკუბაციო პერიოდი უნდა მოიცავდეს 5 წელს, რის შემდეგაც, საწარმოებმა დამოუკიდებლად უნდა განაგრძონ ფუნქციონირება.

ამგვარად, სტატიაში განხილულია ახალი ბიზნეს წარმონაქმნები ბიზნეს-ინკუბატორების სახით, არ-სებული ფორმები, დამოკიდებულებები, მათი სხვა-დასხვა ქვეყნებში განვითარების ისტორია და განვი-თარების მიზანშეწონილობა საქართველოში.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1) Centre for Strategy and Evaluation Services, “Benchmarking of Business Incubators.” Brussels: Euro-
pean Commission Enterprise Directorate General, 2002.

2) Linda Knopp, 2006 State of the Business Incuba-
tion Industry. Athens, Ohio: National Business Incuba-
tion Association, 2007.

3) Meredith Erlewine, “Comparing Stats on Firm
Survival.” In Measuring Your Business Incubator’s Eco-
nomic Impact: A Toolkit. Athens, Ohio: National Business
Incubation Association, 2007.

4) Jaccarino, Mike (2010-11-04). “City breaks
ground on first business incubator in the Bronx’s Hunts
Point”. New York Daily News. Retrieved 2010-11-
04.